

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIŲ ĮSTAIGA

ATASKAITA DĖL ŽMOGAUS TEISIŲ PADĖTIES PABĖGĖLIŲ PRIĖMIMO CENTRE

2014-08-29 Nr. 2014/1-60(14)
Vilnius

I. BENDRA INFORMACIJA APIE PATIKRINIMĄ

1. Lietuvos Respublikos Seimas 2013-12-03 įstatymu Nr. XII-630 ratifikavo Konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą Fakultatyvų protokolą (toliau vadinama – Fakultatyvus protokolą) ir priėmė Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo (toliau vadinama – LRSKĮ) pakeitimus, pagal kuriuos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigai (toliau vadinama – Įstaiga) papildomai pavedė vykdyti nacionalinę kankinimų prevenciją laisvės apribojimo vietose¹ ir nuolat jose lankytis (2014-01-01 įsigaliojusios LRSKĮ 3 ir 19¹ straipsnių nuostatos).

Seimo kontrolieriams organizuoti ir vykdyti jiems pavestą nacionalinės kankinimų prevencijos veiklą padeda įstaigos struktūrinis padalinys – Žmogaus teisių biuras (toliau vadinama – Biuras). Biuro patarėjai Kristina Brazevič, Juras Taminskas, vyriausioji specialistė Deimantė Karužienė ir Milda Balčiūnaitė, atlikdami jiems Seimo kontrolieriaus, Įstaigos vadovo Augustino Normanto pavestas užduotis, 2014-07-22 vertino užsieniečių apgyvendinimo Pabėgėlių priėmimo centre (toliau vadinama – įstaiga) sąlygas bei tai, kaip jiems užtikrinamos žmogaus teisės.

Patikrinimo metu buvo bendrauta su įstaigos vadovu Vytautu Beišinu, kitais darbuotojais ir įstaigoje buvusiais užsieniečiais. Taip pat apžiūrėti užsieniečių gyvenamieji kambariai, virtuvės, valgomieji, laisvalaikio, užsiėmimų, sporto, bibliotekos ir kitos patalpos, patikrinti įvairūs registracijos žurnalai bei kiti dokumentai.

II. TAIKYTINI TEISĖS AKTAI

2. Pagrindiniai teisės aktai, taikytini atliekant patikrinimą įstaigoje, kurioje apgyvendinti prieglobstį Lietuvos Respublikoje gavę užsieniečiai:

2.1. Lietuvos Respublikos Konstitucija;

2.2. Europos Parlamento ir Tarybos 2013-06-26 direktyva 2013/33/ES (ES Tarybos 2003-01-27 direktyva 2003/9/EC, išdėstyta nauja redakcija), reglamentuojanti tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo sąlygas (toliau vadinama – Direktyva);

¹ Laisvės apribojimo (atėmimo) vieta yra laikytina bet kuri valstybės jurisdikcijoje esanti ir kontroliuojama įstaiga, kurioje valdžios institucijai įsakius, paraginūs, sutikus ar pritarus asmenims yra arba gali būti apribota laisvė. Laisvės apribojimas reiškia bet kokį asmens sulaikymą ar įkalinimą, ar apgyvendinimą viešojoje ar privačioje laisvės apribojimo vietoje, kurios tam tikros teisminės, administracinės ar kitos valdžios institucijos įsakymu tam asmeniui neleidžiama savo noru palikti (Fakultatyvaus protokolo 4 straipsnis).

2.3. Lietuvos Respublikos įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties;

2.4. Lietuvos valstybės paramos teikimo užsieniečių, gavusių prieglobstį Lietuvos Respublikoje, integracijai tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004-10-21 įsakymu Nr. A1-238;

2.5. Užsieniečių apgyvendinimo Pabėgėlių priėmimo centre sąlygų ir tvarkos, užsieniečių užimtumo organizavimo bei drausminio poveikio priemonių taikymo jiems tvarkos aprašas, užsieniečio teisės kas mėnesį gauti piniginę pašalpą smulkioms išlaidoms tvarkos aprašas ir užsieniečio teisės gauti kompensaciją už naudojimąsi visuomeninio transporto priemonėmis įgyvendinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002-02-13 įsakymu Nr. 20 (toliau vadinama – Aprašas).

III. TIKRINAMOS SRITYS IR NUSTATYTOS APLINKYBĖS

3. Patikrinimas atliktas vertinant žmogaus teisių apsaugos ir kankinimų prevencijos aspektu svarbiausius klausimus, atsižvelgiant į šios ataskaitos II skyriuje išvardintų teisės aktų nuostatas bei Europos Komiteto prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą standartus² (toliau vadinama – CPT standartai).

Lietuvos Respublikos teisės aktuose yra numatytas užsieniečių, gavusių prieglobstį Lietuvos Respublikoje, apgyvendinimas įstaigoje, jų teisės ir pareigos, apgyvendinimo sąlygos, užimtumo organizavimas bei drausminio poveikio priemonių jiems taikymas. Taip pat apibrėžti užsieniečių integracijos į visuomenę pagrindai, jos organizavimas, vykdymas bei administravimas.

Direktyvoje numatyta užtikrinti tinkamas pabėgėlių apgyvendinimo sąlygas, galimybes gauti profesinį mokymą ir dalyvauti darbo rinkoje, nepilnamečiams naudotis švietimo sistema ir užsiimti laisvalaikio veikla (įskaitant pagal amžių jiems tinkamus žaidimus ir pramogas), atsižvelgti į specifinius pažeidžiamų asmenų (nepilnamečių, nelydimų nepilnamečių, neįgaliųjų, vyresnio amžiaus asmenų, nėščių moterų, prekybos žmonėmis aukų, taip pat patyrusių kankinimus ar kitas smurto formas) poreikius ir teikti jiems reabilitacijos paslaugas.

CPT standartuose nurodyta, kad užsieniečiai turėtų būti laikomi specialiai tam tikslui pritaikytuose centruose, kuriuose būtų pagal jų teisinę padėtį tinkamos materialinės sąlygos ir režimas bei dirbtų tinkamos kvalifikacijos darbuotojai.

DUOMENYS APIE ĮSTAIGĄ	
1. Kokia įstaigos paskirtis (funkcijos)?	1. Laikinai apgyvendinti užsieniečius ir nelydimus nepilnamečius užsieniečius, kuriems suteiktas prieglobstis Lietuvos Respublikoje, taip pat įgyvendinti prieglobstį gavusių užsieniečių socialinę integraciją. ³ Šiems tikslams pasiekti Įstaigoje yra įsteigti Pabėgėlių priėmimo ir Pabėgėlių integracijos skyriai.
2. Kas yra įstaigos steigėjas?	2. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

² [CPT/Inf/E (2002) 1 - Rev. 2013].

³ Pabėgėlių priėmimo centre taip pat teikiamos ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos suaugusiems neįgaliems asmenims (negalintiems savarankiškai gyventi, naudotis bendruomenės paslaugomis ir pan.), kuriems yra būtina nuolatinė specialistų priežiūra, tačiau patikrinimas buvo atliktas tik dėl užsieniečių buvimo įstaigoje sąlygų bei to, kaip jiems užtikrinamos žmogaus teisės.

3. Kiek įstaigoje yra vietų?	3. Užsieniečių gyvenamajame korpuse yra 70 vietų pabėgėliams (galėtų gyventi ir iki 100 asmenų) ir 12 vietų nelydimiems nepilnamečiams.
ĮSTAIGOS VIETA, TERITORIJA, JUDĖJIMAS IŠ ĮSTAIGOS IR Į JĄ	
4. Ar įstaiga lengvai pasiekama viešuoju transportu?	4. Taip. Šalia įstaigos yra autobusų stotelė, autobusas į artimiausią miestą – Jonavą (8 km) – važiuoja kasdien (darbo dienomis du kartus per valandą, savaitgalį – rečiau).
5. Ar įstaigos teritorija yra aptverta?	5. Taip
6. Ar užsieniečiai turi galimybę bet kuriuo dienos metu palikti įstaigą?	6. Taip
APGYVENDINTI ASMENYS	
<p>7. Kiek šiuo metu įstaigoje yra apgyvendinta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prieglobsčio prašytojų (vyrų, moterų, nepilnamečių); - nelydimų nepilnamečių užsieniečių; - asmenų su negalia; - prieglobstį gavusių užsieniečių (vyrų, moterų, nepilnamečių)? <p>8. Ar visi įstaigoje apgyvendinti nelydimi nepilnamečiai užsieniečiai turi jiems paskirtą atstovą? Per kiek laiko ir kas paskiriamas tokiu atstovu?</p> <p>9. Ar įstaigoje šeimos nariai apgyvendinami kartu? Ar nelydimi nepilnamečiai užsieniečiai apgyvendinami skyrium nuo suaugusių?</p>	<p>7. Įstaigoje apgyvendinti 38 užsieniečiai. Patikrinimo dieną įstaigoje buvo 5 suaugę užsieniečiai vyrai (keli užsieniečiai, įstaigos vadovo teigimu, buvo išvykę į miestą, o kiti – ilgesniam laikui pas užsienyje gyvenančius artimuosius, kadangi turi teisę iki 3 mėn. išvykti į bet kurią ES šalį). Nelydimų nepilnamečių užsieniečių, taip pat asmenų su judėjimo negalia nebuvo.</p> <p>Įstaigos vadovo pateiktais duomenimis, per metus užsieniečių skaičius svyruoja nuo 35 iki 60.</p> <p>8. Taip.</p> <p>Įstaigoje yra darbuotojas, kuris nelydimo nepilnamečio užsieniečio pirmąją atvykimo dieną įstaigos direktoriaus yra paskiriamas atstovauti jo teisėms ir teisėtiems interesams. Taip pat įstaigoje yra darbuotojai, atsakingi už nelydimų nepilnamečių: aprūpinimą, ugdymą, integracinių priemonių vykdymą ir sveikatos priežiūrą.</p> <p>Gavus įgaliotos institucijos sprendimą dėl įstaigos paskyrimo nepilnamečio globėju, įstaigos direktorius paskiria globėjo funkcijas vykdysiantį darbuotoją.</p> <p>9. Taip.</p> <p>Nelydimi nepilnamečiai apgyvendinami atskirame, nakčiai rakinamame, skyriuje.</p>

DARBUOTOJAI	
<p>10. Kiek darbuotojų šiuo metu dirba įstaigoje?</p> <p>11. Kiek numatyta etatų? Ar yra neužpildytų etatų? Kokie etatai yra neužpildyti ir kokių priemonių imamasi juos užpildyti?</p> <p>12. Kiek įstaigos darbuotojų dalyvavo mokymo programose (seminaruose) per 2014 metus: - susijusiose su nelydimų nepilnamečių poreikiais; - susijusiose su kankinimų, išprievartavimo ar kitokio sunkaus smurto aukų poreikiais; - kitose?</p>	<p>10. 45 darbuotojai, iš jų 18 rūpinasi pabėgėliais ir nelydimais nepilnamečiais.</p> <p>11. Darbui su pabėgėliais ir nelydimais nepilnamečiais yra numatyta: administracijos darbuotojų – 3 etatai, medicinos darbuotojų – 1,5 etato (0,25 gydytojo ir 1,25 slaugytojo), kitų darbuotojų – 11,5 etato (Pabėgėlių integracijos skyriaus ir Pabėgėlių priėmimo skyriaus vedėjai (2 etatai), vyriausiasis socialinis darbuotojas (1 etatas), socialiniai darbuotojai (2 etatai), socialinio darbuotojo padėjėjai (5,5 etato). Visi etatai yra užpildyti.</p> <p>12. Keturi darbuotojai dalyvavo mokymosi programose, susijusiose su nelydimų nepilnamečių poreikiais.</p>
SAUGUMO PRIEMONĖS IR SAVIŽUDYBIŲ PREVENCIJA	
<p>13. Kiek ir kokios priemonės, užtikrinančios užsieniečių ir darbuotojų saugumą, įrengtos įstaigoje (ar yra vaizdo stebėjimo kameros, ar yra įrengta pagalbos iškvietimo sistema, kita)?</p> <p>14. Ar per 2014 metus yra buvę smurto atvejų?</p> <p>15. Ar per 2014 metus buvo užsieniečių savęs žalojimo atvejų? Kokių priemonių ėmėsi / imtųsi darbuotojai, jei užsieniečiai save žalojo / žalotų?</p> <p>16. Ar per 2014 buvo apgyvendintų užsieniečių savižudybių atvejų?</p>	<p>13. Patalpose ir lauke įrengtos vaizdo stebėjimo kameros, darbuotojai naudojami operatyviu radijo ryšiu, taip pat telefono ryšiu. Apie stebėjimą vaizdo kameromis yra informuojama informaciniais ženklais. Peržiūrėjus vaizdo stebėjimo kamerų transliuojamą vaizdą, asmenų privatumo pažeidimų nenustatyta.</p> <p>14. Nebuvo.</p> <p>15. Nebuvo. Įstaigos darbuotojai yra baigę pirmosios medicinos pagalbos kursus. Visą parą medicinos darbuotojai teikia būtinają pagalbą neviršydami kompetencijos. Esant poreikiui, kviečiama greitoji medicinos pagalba.</p> <p>16. Nebuvo.</p>

DRAUSMINIO POVEIKIO PRIEMONĖS, DARBUOTOJŲ ELGESYS

<p>17. Ar per 2014 metus užsieniečiai buvo pateikę skundų dėl netinkamo darbuotojų elgesio?</p> <p>18. Ar šiuo metu užsieniečiams yra paskirta drausminio poveikio priemonių; jei taip, kokių ir už ką?</p> <p>19. Kaip užsieniečiai yra informuojami apie padarytą nusižengimą, ar jiems yra sudaroma galimybė pasiaiškinti, ar jie gauna sprendimo dėl drausminio poveikio priemonės paskyrimo kopiją, ar jiems užtikrinama teisė apskusti tokį sprendimą?</p>	<p>17. Nebuvo.</p> <p>18. Taip, pateikti įspėjimai dėl lietuvių kalbos užsiėmimų kursų pamokų nelankymo.</p> <p>19. Įstaigos direktoriaus teigimu, dėl padaryto nusižengimo asmuo pirmiausia būna perspėjamas žodžiu, po to raštu, ir tik tuo atveju, kai nusižengimas padaromas vėl, surašomas nuobaudų protokolas, kuriame asmuo turi teisę parašyti paaiškinimą. Nusižengimas nagrinėjamas komisijoje. Su komisijos priimtu sprendimu asmuo supažindinamas pasirašytinai.</p>
--	--

APGYVENDINIMO IR HIGIENOS SĄLYGOS

<p>20. Ar pagrindinis įėjimas bei patalpos yra prieinamos žmonėms su negalia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ar yra nuovažos; - ar praėjimai bei durų staktos pakankamai platūs; - ar informaciniai užrašai pakankamai dideli; - kita. <p>21. Ar yra gyvenamųjų patalpų, įrengtų rūsiuose, pusrūsiuose?</p> <p>22. Kur apgyvendinami užsieniečiai, turintys sunkią judėjimo negalią ir (arba) kuriems reikalinga nuolatinė slauga ir priežiūra?</p> <p>23. Kiek vietų yra įrengta gyvenamuosiuose kambariuose, koks kiekvieno iš šių kambarių plotas ir kiek ploto tenka vienam apgyvendintam užsieniečiui?</p> <p>24. Ar visose gyvenamosiose patalpose pakanka natūralaus ir dirbtinio apšvietimo?</p> <p>25. Kaip vėdinamos gyvenamosios patalpos (natūralus, dirbtinis vėdinimas)?</p>	<p>20. Pagrindinis įėjimas į užsieniečių gyvenamąjį korpusą yra pritaikytas žmonėms su negalia, tačiau kitos patalpos – ne.</p> <p>21. Nėra.</p> <p>22. Užsieniečių gyvenamasis korpusas nėra pritaikytas asmenims, turintiems judėjimo negalią, bei asmenims, kuriems reikalinga nuolatinė slauga ir priežiūra.</p> <p>23. Kambariuose yra įrengta nuo 4 iki 10 vietų, tačiau, direktoriaus teigimu, kambariuose niekada nebūna užimtose visos vietos. Kambariai yra erdvūs, vienam asmeniui vidutiniškai tenka 9 m² ploto.</p> <p>24. Taip.</p> <p>25. Kambariuose yra įrengtos bendra ir natūrali (per langus) vėdinimo sistemos. Pažymėtina, kad kai kuriuose kambariuose langai neatsidarė, kai kur languose buvo likęs šaltajam sezonui</p>
--	--

<p>26. Ar gyvenamosios patalpos yra šildomos (vėsinamos)?</p> <p>27. Kas, kaip dažnai (kiek kartų per dieną, savaitę ir pan.) ir kaip gyvenamosios, higienos bei kitos bendrojo naudojimo patalpos yra tvarkomos?</p> <p>28. Kokie baldai gyvenamojoje patalpoje yra skiriami kiekvienam apgyvendintam užsieniečiui?</p> <p>29. Koks minkštasis inventorių skiriamas kiekvienam apgyvendintam užsieniečiui?</p> <p>30. Ar įstaiga skalbia, keičia, dezinfekuoja apgyvendintiems užsieniečiams skiriamą minkštąjį inventorių?</p> <p>31. Ar apgyvendinti užsieniečiai gali pasirinkti, su kuo norėtų gyventi kambaryje?</p> <p>32. Ar apgyvendintas užsienietis gali užsirakinti savo gyvenamajame kambaryje?</p> <p>ASMENS HIGIENA:</p> <p>33. Kiek įstaigoje yra praustuvių, unitazų ir dušinių? Ar jie yra prieinami visą parą?</p>	<p>buvęs paruoštas jų apšiltinimas. Patikrinimo metu nebuvo nemalonių kvapų, nebuvo matyti pelėsių ant sienų ir lubų</p> <p>26. Visas patalpas šildo centrinio šildymo sistema iš įrengtos vietinės dujinės autonominės katilinės. Patikrinimo metu laisvuose kambariuose oro temperatūra buvo normali.</p> <p>27. Užsieniečiai gyvenamąsias kartu su higienos patalpomis ir bendrojo naudojimo patalpas tvarko patys, padedant socialinio darbuotojo padėjėjams. Patikrinimo metu beveik visi tikrinti kambariai bei higienos patalpos buvo netvarkingos, ant grindų buvo purvo ir šiukšlių. Taip pat kai kuriose virtuvėse buvo nešvaru (purvinos palangės ir grindys, neišneštos šiukšlės, nenuvalyti baldų ir buitinės technikos paviršiai).</p> <p>28. Kiekvienam apgyvendintam užsieniečiui skiriami: lova, spintelė prie lovos, 2 kėdės, drabužių spinta ir komoda.</p> <p>29. Kiekvienam apgyvendintam užsieniečiui skiriami: čiužinys, antklodė, lovos skalbiniai, rankšluostis.</p> <p>30. Nors ir įstaigos darbuotojai nurodė, kad jie reguliariai skalbia, keičia ir dezinfekuoja minkštąjį inventorių, patikrinimo metu buvo pastebėta, kad laisvuose kambariuose esantys čiužiniai buvo nešvarūs.</p> <p>31. Taip, jei teisės aktai nedraudžia.</p> <p>32. Taip.</p> <p>33. Visi kambariai turi atskirą higienos patalpą su sanitariniu mazgu. Pažymėtina, kad viename kambaryje (pirmajame aukšte) sanitarinio mazgo įranga buvo techniškai netvarkinga (neveikė vandens nuleidimo sistema).</p>
--	---

<p>34. Ar vyrų ir moterų higienos patalpos yra įrengtos atskirai?</p> <p>35. Ar higienos patalpos yra pritaikytos asmenims su negalia?</p> <p>36. Ar apgyvendinti užsieniečiai gauna šių higienos priemonių: - rankšluosčių; - prausimosi priemonių; - dantų šepetukų; - šukas; - skutimosi reikmenų; - kitko.</p> <p>37. Kada paskutinį kartą buvo atlikta dezinfekcija, dezinfekcija ir deratizacija?</p>	<p>34. Taip, bendro naudojimo higienos patalpos yra įrengtos atskirai vyrams ir moterims. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog daugelis įstaigoje apgyvendinamų asmenų išpažįsta islamo tikėjimą, tačiau higienos patalpos neatitinka šio tikėjimo tradicijų.⁴</p> <p>35. Ne.</p> <p>36. Taip.</p> <p>37. Dezinfekcija, dezinfekcija ir deratizacija yra atliekama reguliariai, kartą per mėnesį.</p>
MAITINIMAS	
<p>38. Koku būdu įstaigoje yra organizuojamas maitinimas?</p> <p>39. Ar apgyvendinti užsieniečiai gali bet kuriuo paros metu gerti geriamąjį vandenį?</p> <p>40. Ar yra sudarytos sąlygos gaminti valgi individualiai ir kokios jos yra?</p>	<p>38. Maitinimas įstaigoje gali būti organizuojamas vienu iš šių būdų: 1) išmokant pašalpą; 2) maitinant įstaigos valgykloje; 3) išduodant maisto produktus, kurių vertė lygi nustatytam maitinimui skirtos pašalpos dydžiui. Visi įstaigoje gyvenantys asmenys yra pasirinkę gauti pašalpą maitinimui.</p> <p>39. Taip.</p> <p>40. Apgyvendinti užsieniečiai maistą gamina patys. Užsieniečių gyvenamasis korpusas yra dviejų aukštų, kuriuose įrengta po dvi virtuves. Patikrinimo metu kai kuriose virtuvėse trūko įrankių ir indų maistui gaminti, jose esantys šaldytuvai buvo techniškai netvarkingi (išlūžusios šaldiklio kamerų durelės).</p>
APRANGA	
<p>41. Ar visi užsieniečiai turi (yra aprūpinami) sezoną atitinkančią aprangą ir avalynę?</p>	<p>41. Taip.</p>

⁴ Pažymėtina, kad pagal Lietuvos higienos normas HN 61:2005 „Užsieniečių registracijos centras. Higienos normos ir taisyklės“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005-10-28 įsakymu Nr. V-836, 36.3 papunktį rekomenduojama įrengti unitazus su lanksčiais dušais.

42. Kokios sąlygos yra sudarytos įstaigoje apgyvendintiems užsieniečiams savarankiškai skalbti, džiovinti ir lyginti asmeninius skalbinius?	42. Kiekviename aukšte yra įrengta po dvi skalbyklas. Skalbyklose yra drabužių skalbimo ir džiovinimo elektrinės mašinos. Be to, užsieniečiams yra duodami lygintuvai.
SVEIKATOS PRIEŽIŪRA	
<p>43. Kokios sveikatos priežiūros paslaugos yra prieinamos dienos metu, kokios – naktį?</p> <p>44. Kokie ir kiek asmens sveikatos priežiūros specialistų dirba įstaigoje dienos ir nakties metu?</p> <p>45. Ar medicininės apžiūros metu, be gydytojo ir paciento, dalyvauja tretieji asmenys?</p> <p>46. Kaip gaunamas paciento sutikimas gydytis?</p> <p>47. Ar pacientai įtraukiami į savo gydymo plano sudarymo procesą, reiškia pageidavimus jį pakeisti, yra informuojami apie vaistų ir (arba) jų kiekio pakeitimus?</p> <p>48. Ar apgyvendintiems užsieniečiams, kurie yra patyrę bet kokią prievartą, gyveno be priežiūros (nepilnamečiai), buvo išnaudojami, kankinami, su kuriais buvo žiauriai, nežmoniškai ir žeminančiai elgiamasi arba kurie yra nukentėję karinių konfliktų metu, sudaryta galimybė naudotis reabilitacijos paslaugomis, jiems teikiama reikiama psichikos sveikatos priežiūra bei kvalifikuota psichologinė pagalba?</p>	<p>43. Užsieniečiams yra užtikrinamos visos asmens sveikatos priežiūros paslaugos.</p> <p>44. Dieną – šeimos gydytojas ir 2 slaugos darbuotojos, naktį – viena slaugos darbuotoja. Įstaigoje taip pat vieną dieną per savaitę paslaugas teikia psichologas.</p> <p>45. Ne, išskyrus atvejus, kai to pageidauja pats pacientas.</p> <p>46. Žodžiu. Raštu sutikimas negaunamas, kadangi tam reikalingų dokumentų parengimas būtų susijęs su neproporcingai didelėmis darbo ir laiko sąnaudomis.</p> <p>47. Taip. Be to, pacientai, kuriems skiriamas medikamentinis gydymas, prieš gaudami paskirtus vaistus, pasirašo „Medikamentų išdavimo žurnale“.</p> <p>48. Taip, įstaigoje pagal paslaugų sutartį dirba kvalifikuotas psichologas, turintis specialių žinių, būtinų dirbant su tokiais asmenimis.</p>
SPECIALIOSIOS PASLAUGOS, UŽIMTUMAS, LAISVALAIKIS	
49. Ar (ir kaip) organizuojamas lietuvių kalbos mokymas?	49. Užsieniečiams, atvykusiems į įstaigą, sudaromas individualus mokymosi planas: kiekvieną darbo dieną pagal grafiką po 2 valandas. Ramadano metu mokymosi laikas koreguojamas, sudaromos galimybės mokytis vakare. Suaugusiesiems lietuvių k. kursai vyksta pagal M. Ramonienės, L. Vilkienės programą „Po truputį“ (190 val.), vaikai mokomi pagal R. Skripkienės programą „Raktelis“ (140 val.). Patikrinimo metu apklausti užsieniečiai

<p>50. Ar įstaigoje organizuojami pažinimo (visuomenės, kultūros ir pan.) kursai?</p> <p>51. Ar įstaigoje organizuojamas profesinis mokymas?</p> <p>52. Ar apgyvendintiems užsieniečiams yra sudarytos sąlygos patekti į darbo rinką ir kokios?</p> <p>53. Ar nepilnamečiams yra sudarytos sąlygos naudotis Lietuvos švietimo sistema, įgyti vidurinę išsilavinimą? Ar nepilnamečiams organizuojami parengiamieji kursai, įskaitant kalbų kursus, kurie reikalingi siekiant palengvinti jų naudojimąsi švietimo sistema ir dalyvavimą joje?</p> <p>54. Ar apgyvendintiems užsieniečiams yra sudarytos sąlygos tvarkyti (parengti, siųsti, gauti ir pan.) ir notariškai įforminti dokumentus, susijusius su prieglobsčio suteikimu?</p> <p>55. Ar apgyvendinti užsieniečiai gauna nemokamą vertimo ir teisinę pagalbą?</p> <p>56. Ar apgyvendinti užsieniečiai turi galimybę naudotis telefonu, paštu, internetu bei kitomis ryšio priemonėmis?</p> <p>57. Kiek įstaigoje apgyvendintų užsieniečių gauna smulkioms išlaidoms skirtas pinigines pašalpas?</p> <p>58. Kokios laisvalaikio praleidimo priemonės bei renginiai yra organizuojami</p>	<p>patvirtino pirmiau nurodytas aplinkybes, nusiskundimų neturėjo.</p> <p>50. Taip. Kursų trukmė 40 valandų.</p> <p>51. Patikrinimo metu kai kurie užsieniečiai nurodė, kad neturi galimybės įgyti profesinio išsilavinimo. Įstaigos direktorius teigė, kad nuo šių metų spalio mėn. bus pradėtas vykdyti Europos Sąjungos lėšomis finansuojamas projektas, kuris suteiks galimybę užsieniečiams įgyti suvirintojo, autošaltkalvio, virėjo, kirpėjo ar kitą specialybę. Įstaigoje organizuojami profesinio orientavimo kursai, kurių trukmė – 40 valandų.</p> <p>52. Užsieniečiai, atvykę į įstaigą, registruojami Jonavos m. darbo biržos skyriuje. Patikrinimo metu apklausti užsieniečiai nurodė, kad reguliariai (2 kartus per mėnesį) vyksta į Jonavos m. darbo biržos sk., ieškoti darbo jiems taip pat aktyviai padeda įstaigos darbuotojai.</p> <p>53. Taip. Ikimokyklinio amžiaus vaikams sudaromos sąlygos lankyti ikimokyklinio lavinimo įstaigas. Vaikams iki 16 metų sudaromos sąlygos lankyti bendrojo lavinimo mokyklas. Vaikai, kaip minėta, mokomi pagal R. Skripkienės programą „Raktelis“ (140 val.). Lietuvių k. pamokos vyksta kasdien po 2 valandas.</p> <p>54. Taip.</p> <p>55. Taip.</p> <p>56. Taip.</p> <p>57. 38 užsieniečiai (2014 m. liepos 18 d. duomenys).</p> <p>58. Įstaigoje yra biblioteka, treniruoklių salė, krepšinio aikštelė, tinklinio aikštelė, teniso</p>
---	--

<p>apgyvendintiems užsieniečiams (įskaitant nepilnamečiams pagal amžių tinkamus žaidimus ir pramogas)?</p> <p>59. Kokios yra galimybės apgyvendintiems užsieniečiams atlikti religines apeigas?</p>	<p>stalas. Organizuojamos šventės, šaškių turnyrai, įvairūs konkursai ir viktorinos. Bibliotekoje yra įvairių žodynų, knygų lietuvių, rusų ir anglų kalbomis. Tačiau patikrinimo metu darbuotojas, atsakingas už bibliotekos veiklą, atostogavo, todėl apgyvendinti užsieniečiai neturėjo galimybės ja naudotis.</p> <p>59. Įstaigoje užsieniečiai turi teisę atlikti savo gyvenamosiose patalpose religines apeigas, nepažeidžiant kitą religiją išpažįstančių asmenų teisių.</p>
---	--

INFORMACIJOS PRIEINAMUMAS IR KREIPIMŪSI NAGRINĖJIMAS

<p>60. Kaip apgyvendinti užsieniečiai yra supažindinami su savo teisėmis ir įstaigos vidaus tvarkos taisyklėmis?</p> <p>61. Ar apgyvendintiems užsieniečiams yra sudarytos galimybės pateikti įstaigai kreipimuisi ir kokios jos yra?</p> <p>62. Ar tokie kreipimaisi yra registruojami? Per kiek laiko ir kokia kalba į juos atsakoma?</p>	<p>60. Užsieniečiai jiems suprantama kalba (dari, vietnamiečių, anglų ir (arba) rusų k.) yra pasirašytinai supažindinami su įstaigos vidaus tvarkos taisyklėmis (įstaigos vidaus tvarkos taisyklės yra išverstos į 4 kalbas: (dari, vietnamiečių, anglų ir rusų). Įstaigoje, išskyrus nelydimų nepilnamečių skyrių, visur yra informaciniai stendai, kuriuose pateikiama aktuali informacija (įstaigos vidaus tvarkos taisyklės, priešgaisrinės saugos reikalavimų atmintinė, viešojo transporto grafikas ir kita). Tačiau dauguma informacijos yra pateikiama tik lietuvių kalba.</p> <p>61. Taip. Užsieniečiai žodžiu informuojami, kur ir kam turi galimybę pateikti kreipimuisi. Jiems yra sudarytos sąlygos tiek žodžiu, tiek raštu teikti kreipimuisi įstaigos administracijai. Patikrinimo metu apklausti užsieniečiai teigė, kad nusiskundimų dėl jiems nesudaromų sąlygų pateikti kreipimuisi neturi.</p> <p>62. Taip, jie registruojami kreipimūsi registracijos žurnale. Atsakymai pateikiami per trumpiausią įmanomą laiką. Jei kreipimesi keliamą klausimą galima išspręsti iš karto, tuomet tai yra atliekama iškart po kreipimosi gavimo, tačiau, jeigu yra reikalingi kitų institucijų papildomi veiksmai, pareiškėjui raštu pateikiama informacija apie jo kreipimosi nagrinėjimo eigą. Pareiškėjui atsakymai pateikiami jam suprantama kalba.</p>
---	---

KITŲ INSTITUCIJŲ ATLIKTI PATIKRINIMAI	
63. Ar įstaigoje 3 (trijų) metų laikotarpiu buvo atlikta žmogaus teisių padėties stebėsena? Jei taip, ar buvo pateikta rekomendacijų ir kiek? Kiek iš jų įgyvendinta?	63. 2013 m. spalio – 2014 m. sausio mėn. Jungtinių Tautų specialistai pabėgėlių integracijos klausimais atliko įstaigos veiklos tyrimą, tačiau jokie duomenys ir (arba) rekomendacijos dėl atlikto tyrimo vis dar nėra pateikti.
64. Kada paskutinį kartą atliktas priešgaisrinės saugos patikrinimas? Ar nustatyta priešgaisrinės saugos pažeidimų? Jei taip, ar šie pažeidimai yra pašalinti?	64. Paskutinis priešgaisrinės saugos patikrinimas atliktas 2012 m. liepos mėn. Nustatyti priešgaisrinės saugos pažeidimai pašalinti.
65. Kada visuomenės sveikatos centras atliko paskutinį patikrinimą? Ar buvo nustatyta sveikatos saugos pažeidimų? Ar jie yra pašalinti?	65. Visuomenės sveikatos centras paskutinį patikrinimą atliko 2012-02-27. Nustatyti sveikatos saugos pažeidimai pašalinti.
66. Kada maisto ir veterinarijos tarnyba atliko paskutinį patikrinimą? Ar buvo nustatyta pažeidimų? Ar jie yra pašalinti?	66. Jonavos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba paskutinį patikrinimą atliko 2013-02-20. Nustatyti pažeidimai pašalinti.
IŠVYKIMAS IŠ ĮSTAIGOS	
67. Kokia pagalba suteikiama užsieniečiui, išvykstančiam gyventi savarankiškai?	67. Prieglobstį gavusių užsieniečių perkėlimą į gyvenamąją vietą savivaldybėse organizuoja Įstaigos Socialinės integracijos skyrius, vadovaudamasis Aprašu. Įstaiga organizuoja apgyvendinto užsieniečio perkėlimą į gyvenamąją vietą, o perkėlimo išlaidos padengiamos iš vienkartinės pašalpos, skiriamos užsieniečiui įsikurti.

IV. IŠVADOS

4. Apibendrinant patikrinimo metu nustatytas aplinkybes, susijusias su apgyvendintų užsieniečių teisių padėtimi įstaigoje, bei atsižvelgiant į ataskaitos II ir III dalis, nustatyti šie trūkumai:

- 4.1. užsieniečių gyvenamosios patalpos nėra pritaikytos asmenims su judėjimo negalia;
- 4.2. laisvuose kambariuose ir bendrojo naudojimo patalpose nebuvo užtikrinta švara, kambariuose esantys čiužiniai buvo nešvarūs, kai kurių langų stovis buvo netinkamas;
- 4.3. įstaigos sanitarinės patalpos įrengtos neatsižvelgiant į apgyvendintų užsieniečių išpažįstamos religijos ypatumus;
- 4.4. virtuvėse esanti buitinė technika techniškai netvarkinga, trūko stalo įrankių ir indų maistui gaminti;
- 4.5. nesudarytos galimybės bet kuriuo dienos metu naudotis bibliotekos teikiamomis paslaugomis;

4.6. netinkamai užtikrinamas informacijos prieinamumas bei pateikimas: nelydimų nepilnamečių skyriuje nėra informacinių stendų, o kituose informaciniuose stenduose pateikiama aktuali informacija yra tik lietuvių kalba.

V. REKOMENDACIJOS

5. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į patikrinimo metu nustatytas aplinkybes ir vadovaudamasis LRSKĮ 19 straipsnio 1 dalies 14 punkto nuostata, įstaigos vadovui Vytautui Beišiniui rekomenduoja imtis priemonių užtikrinti, kad:

- 5.1. užsieniečių gyvenamosios patalpos būtų pritaikytos asmenims su judėjimo negalia;
- 5.2. laisvuose kambariuose bei bendrojo naudojimo patalpose būtų nuolat užtikrinta švara, visų langų stovis būtų tinkamas;
- 5.3. naujai apgyvendintiems asmenims būtų duodami tik švarūs ir dezinfekuoti čiužiniai;
- 5.4. įstaigos sanitarinės patalpos būtų įrengtos atsižvelgiant į apgyvendintų užsieniečių išpažįstamos religijos ypatumus;
- 5.5. virtuvėse esanti buitinė technika būtų tvarkinga, būtų užtikrintas pakankamas kiekis stalo įrankių ir indų;
- 5.6. bet kuriuo dienos metu užsieniečiai galėtų naudotis bibliotekos teikiamomis paslaugomis;
- 5.7. tinkamai užtikrinti informacijos prieinamumą bei pateikimą, t. y. nelydimų nepilnamečių skyriuje įrengti informacinius stendus, o kituose informaciniuose stenduose aktualią informaciją taip pat pateikti užsieniečiams suprantama užsienio kalba;
- 5.8. įstaigoje dirbančių asmenų darbo kokybei gerinti pagal galimybes būtų organizuojami mokymai šiomis aktualiomis mokymo programų temomis: žmogaus teisės; asmenų su specialiaisiais poreikiais teisių ir pagrindinių laisvių apsauga; kankinimų, išprievartavimo ar kitokio sunkaus smurto aukų poreikiai, Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencijos reikalavimų taikymas.

6. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į patikrinimo metu nustatytas aplinkybes ir vadovaudamasis LRSKĮ 19 straipsnio 1 dalies 6 punkto nuostatomis, prašo:

- 6.1. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus dr. Jono Miliaus imtis priemonių užtikrinti, kad įstaigoje būtų atliktas maisto kontrolės patikrinimas;
- 6.2. Kauno visuomenės sveikatos centro vadovo Gintauto Kligio imtis priemonių užtikrinti, kad įstaigoje būtų atliktas visuomenės sveikatos saugos patikrinimas;
- 6.3. Kauno apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos viršininko Vido Kerševičiaus imtis priemonių užtikrinti, kad įstaigoje būtų atliktas priešgaisrinės saugos patikrinimas.

Apie Seimo kontrolieriaus rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus pranešti iki 2014-10-24.

Seimo kontrolierius, Įstaigos vadovas

Augustinas Normantas